

Bendir, *βιαϊρές, βιαχαρές* και με πολλά άλλα ονόματα είναι η κατασκευαστική παραλλαγή του **πιγανόσχημου μεμβρανόφωνου με μονό δέρμα** (frame drums) αυτού οργάνου. Η διάμετρος, η περιοχή και οι όποιες προσθήκες εκτός από το δέρμα του δίνουν και συγκεκριμένο όνομα. Το συναντάμε από 30 μέχρι 50 εκατοστά με ζίλια, χορδές ή όπως στο ιρλανδέζικο bodhran με έναν σταυρό στην εσωτερική πλευρά και για να κρατηθεί η μεγάλη διάμετρος αλλά και ως λειτουργικό στοιχείο παιχνιδιού του οργάνου.

Η κατασκευή

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Πριόνι
Νταβίδια (σφιγκτήρες)
Καρφωτικό με καρφάκια 6 έως 10 χιλιοστά
Δράπανο με ποτηροτρύπανο 4-5 εκατοστών
Μικρότερο τρυπάνι και ράσπα στρογγυλή
Πινέλο

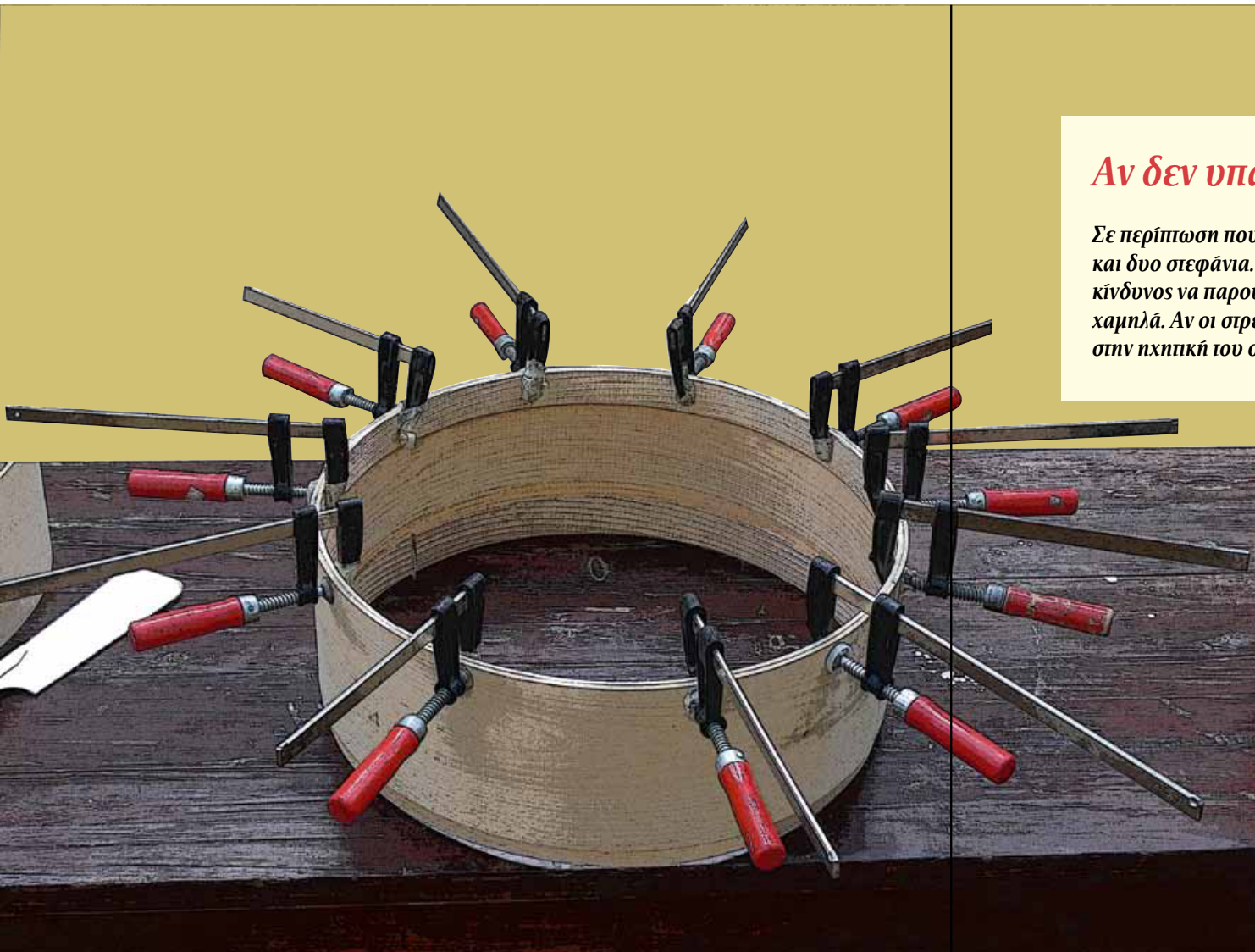
ΥΛΙΚΑ

1 πλαίσιο
2 στεφάνια
1 δέρμα 10 εκατοστά μεγαλύτερο από τη διάμετρο του πλαισίου
Κόλλα PVA ταχείας πήξεως (υδατοδιαλυτή)
Βερνίκι υδατοδιαλυτό
Χαρτοταινία

ΠΛΑΙΣΙΑ

Τα πλαίσια που χρησιμοποιούνται για τις κατασκευές μας είναι κοσκινόγυροι. Συνήθως είναι φουρνιστή οξιά αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί και όποιο ημίσκληρο ή σκληρό ξύλο έχει πλαστικότητα. Αν δεν μπορούμε να βρούμε κοσκινόγυρους, ξηλώνουμε ένα κόσκινο και χρησιμοποιούμε όλα τα ξύλινα μέρη του. Συνήθως το πάχος του κοσκινόγυρου είναι γύρω στα 2-3 χιλιοστά. Για διαμέτρους πάνω από 10 εκατοστά η τάση του δέρματος είναι πολύ μεγάλη και γι' αυτό χρειάζονται ενισχύσεις.

Οι ενισχύσεις μπορεί να είναι δυο ειδών. Είτε με δυο στεφάνια του κοσκίνου είτε κολλώντας δυο πλαίσια μαζί. Για να κολληθούν σωστά τα δυο πλαίσια θα χρειαστεί να φτιάξουμε ένα καλούπι. Αν δεν υπάρχει καλούπι το κόλλημα των πλαισίων γίνεται με σφιγκτήρες (νταβίδια). Εναλλακτικά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε καρφωτικό αλλά σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να αφαιρέσουμε τα καρφάκια όταν στεγνώσει η κόλλα.

Αν δεν υπάρχει καλούπι

Σε περίπτωση που δεν έχουμε φτιάξει καλούπι χρησιμοποιούμε ένα πλαίσιο και δυο στεφάνια. Έτσι το bendir μας γίνεται πιο ελαφρύ αλλά υπάρχει ο κίνδυνος να παρουσιαστούν στρεβλώσεις όταν η σχεπική υγρασία πέσει πολύ χαμηλά. Αν οι στρεβλώσεις αυτές είναι μικρές δεν παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ηχητική του οργάνου αν όμως είναι μεγάλες δυσκολεύουν το παίξιμο.

- 1.** Κόβουμε το πλαίσιο στο επιθυμητό σημείο ανάλογα με τις διαστάσεις του δέρματος το οποίο πρέπει να είναι 3 με 4 εκατοστά μεγαλύτερο από την διάμετρο του κόθρου. Κρατάμε το κομμάτι που περισσεύει. Κολλάμε το κομμάτι που περισσεύει στο σημείο επαφής του. Βάζουμε σφιγκτήρες (νταβίδια) ή καρφώνουμε με το καρφωτικό μέχρι να στεγνώσει η κόλλα.
- 2.** Κολλάμε τα στεφάνια τα οποία έχουμε κόψει σε τέτοια διάμετρο ώστε να εφάπτονται στο σημείο που έχουμε βάλει την ενίσχυση. Όταν στεγνώσει η κόλλα αφαιρούμε τα νταβίδια ή αν έχουμε χρησιμοποιήσει καρφωτικό τα καρφάκια. Στον κόθρο μας δεν πρέπει να υπάρχουν καθόλου μεταλλικά στοιχεία.

ΚΟΘΡΟΣ ΜΕ ΣΤΕΦΑΝΙΑ

Σε αυτή την φάση περνάμε με γυαλόχαρτο τον κόθρο ώστε να γίνει όσο το δυνατόν πιο λείος.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΟΠΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Ανοίγουμε μια τρύπα με διάμετρο γύρω στα 4 εκατοστά. Αν έχουμε φτιάξει τον κόθρο μας με στεφάνια η τρύπα θα γίνει στη μέση της ενίσχυσης. Αν έχουμε χρησιμοποιήσει καλούπι σε όποιο σημείο θέλουμε αλλά πάντως τουλάχιστον 2.5 εκατοστά κάτω από την πλευρά που θα κολληθεί το δέρμα.

ΒΑΨΙΜΟ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Με χαρτοταινία 2 εκατοστών απομονώνουμε το μέρος στο οποίο θα κολλήσουμε το δέρμα και βάφουμε τον κόθρο με ότι χρώμα ή βερνίκι θέλουμε.

ΚΟΛΛΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Βάζουμε την κόλλα η οποία πρέπει να είναι υδατοδιαλυτή ταχείας πήξεως. Βγάζουμε το δέρμα από το νερό και το σκουπίζουμε με ένα πανί χωρίς όμως να το στεγνώσουμε.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Τοποθετούμε το δέρμα πάνω στον κόθρο με την εχέτριχη πλευρά του προς τα πάνω και την εχέσαρκη προς την μεριά της κόλλας.

ΛΑΣΤΙΧΟ ΓΙΑ ΝΑ ΣΥΓΚΡΑΤΕΙ ΤΟ ΔΕΡΜΑ

Περνάμε σφιχτά ένα λάστιχο και τεντώνουμε με προσοχή το δέρμα ώστε να μην αφήνει πτυχές πάνω από το λάστιχο στο σημείο δηλαδή επαφής του με την κόλλα. Αφήνουμε το bendir να στεγνώσει όσο πιο αργά γίνεται μακριά από ήλιο, θερμαντικά σώματα ή χώρους με μεγάλες θερμοκρασίες.

Μετά από 24 ώρες αφαιρούμε το λάστιχο και δοκιμάζουμε την ακουστική του οργάνου.

ΚΟΒΟΥΜΕ ΤΟ ΔΕΡΜΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΣΣΕΥΕΙ

Με μια φαλτσέτα ή με κάποιο πολύ κοφτερό μαχαίρι κόβουμε το δέρμα που περισσεύει στο σημείο δηλαδή επαφής με την χαρτοταινία την οποία μπορούμε πια να αφαιρέσουμε.

Το bendir μας είναι έτοιμο για να παίξουμε. Μπορούμε να επεμβούμε ως έναν βαθμό στην επεξεργασία του δέρματος αν το τρίψουμε με λεπτό γυαλόχαρτο (no 200-240). Θέλει όμως προσοχή ώστε να μην «πληγώσουμε» ή σκίσουμε το δέρμα.

Επειδή το δέρμα είναι φυσικό υλικό θα πρέπει να θυμόμαστε ότι επηρεάζεται από τη σχετική υγρασία. Έτσι τις ημέρες που έχουμε υψηλή σχετικά υγρασία το δέρμα θα είναι πιο χαλαρό. Αντίθετα όταν η σχετική υγρασία είναι χαμηλή το δέρμα θα είναι πιο τεντωμένο. Επομένως αν θέλουμε να αφαιρέσουμε υγρασία θα πρέπει το bendir να το βάλουμε κοντά σε κάποια θερμαντική πηγή με πολύ προσοχή όμως ώστε να μην ξεπεράσουμε κάποια όρια και ξεκολλήσει το δέρμα. Αντίθετα μια μέρα με πολύ χαμηλή υγρασία θα πρέπει να βρέξουμε ελαφρά το δέρμα ώστε να μην είναι πολύ τεντωμένο με αποτέλεσμα να μην ακούγονται τα μπάσα του.

Γλωσσάρι

* **Bodhran** (προφ. από το ιρλανδέζικο μπουουράν):

Στο τηγανόσχημο αυτό μεμβρανόφωνο όργανο υπάρχει ένας ξύλινος σταυρός πίσω από το δέρμα ο οποίος παίζει διπλό ρόλο. Αφενός χρησιμεύει για να συγκρατεί μια τόσο μεγάλη διάμετρο χωρίς να στρεβλώνει ο κύκλος και αφετέρου ως λαβή για να κρατάει το όργανο ο οργανοπαίκτης. Παίζεται με ένα διπλό μικρό κοπανάκι.

* **Βερνίκι υδατοδιαλυτό:** Το οποιοδήποτε βερνίκι για ξύλα είναι κατάλληλο. Τα υδατοδιαλυτά είναι μη τοξικά και τα βρίσκουμε σε διάφορους χρωματισμούς.

* **Γυαλόχαρτο:** Χαρτί ή ύφασμα καλυμμένο με λεπτούς κόκκους γυαλιού ή άλλου σκληρού υλικού. Θα το βρούμε σε πολλά νούμερα που αντιστοιχούν στο πάχος των κόκκων. Όσο πιο μεγάλο είναι το νούμερο τόσο πιο φινός είναι ο κόκκος.

* **Δέρμα:** Το δέρμα που χρησιμοποιούμε για τα κρουστά δεν έχει χημική επεξεργασία. Δεν έχει δηλαδή υποστεί δέψη και διατηρεί τις αρχικές ιδιότητες του δέρματος να απορροφά και να αποβάλλει υγρασία εύκολα. Τα δέρματα που χρησιμοποιούνται για ρούχα ή παπούτσια δεν είναι κατάλληλα.

* **Δράπανο:** Συνήθως μπερδεύουμε το δράπανο με το τρυπάνι. Το δράπανο είναι η συσκευή και το τρυπάνι η άκρη που τρυπάει. Είτε ηλεκτρικό είτε χειροκίνητο είναι βολικό για την δουλειά μας.

* **Ζίλια, (τα):** Πρόκειται για μικρούς μεταλλικούς δίσκους από διάφορα μέταλλα, συνήθως μπρούτζο, επινικλωμένη λαμαρίνα ή κράματα μετάλλων.

* **Καρφωτικό:** Χρειάζεται ένα καλό καρφωτικό για να διαπερνά την οξιά.

* **Κόθρος:** Έτσι ονομάζουμε την έτοιμη βάση για τα νταούλια ή τα Bendir αφού δηλαδή έχει κολληθεί το πλαίσιο και τα στεφάνια.

* **Κόλλα PVA (υδατοδιαλυτή):** Είναι η γνωστή ξυλόκολλα, λευκή η οποία όταν στεγνώσει γίνεται συνήθως διαφανής. Υπάρχει σε διάφορους τύπους αλλά καλύτερη για την δουλειά μας είναι η ταχείας πήξεως η οποία βέβαια χρειάζεται πάνω από 8 ώρες για να σκληρυνθεί.

* **Κουτάλι:** Στραβώνουμε ένα μικρό κουτάλι για να μας βοηθήσει να περνάμε το δέρμα κάτω από το στεφάνι.

* **Νταβίδια (σφιγκτήρες):** Μέχρι να στεγνώσει η κόλλα τα χρησιμοποιούμε για να κρατάει τα προς κόλληση μέρη ακίνητα.

* **Πινέλο:** Τα πινέλα μετριούνται σε ίντσες που ανταποκρίνονται στο πλάτος που είναι οι τρίχες. Ένα βολικό πινέλο για τη δουλειά μας είναι αυτό της μας ίντσας.

* **Πλαίσιο ή κοσκινόγυρος:** Είναι το φαρδύ μέρος ενός κόσκινου χωρίς τίποτα άλλο.

* **Ποτηροτρυπάνο ή περιστροφικό πριόνι:** Στην ουσία είναι ένα πριόνι το οποίο σχηματίζει έναν κύκλο και μπορεί να προσαρμοστεί πάνω στο δράπανο για να κόψει στρογγυλές τρύπες. Η διάμετρός του είναι από 20 μέχρι 80 χιλιοστά περίπου.

* **Πριόνι:** Καλύτερα να χρησιμοποιούμε πριόνι με λεπτό δόντι για να κόβει χωρίς να αφήνει πολλές ανωμαλίες στο ξύλο.

* **Ράσπα:** Λίμα με χοντρό δόντι η οποία χρησιμοποιείται για ξύλο. Υπάρχουν σε διάφορα σχήματα: στρογγυλές, παραλληλεπίπεδες, ημικυκλικές κτλ.

* **Στεφάνι:** Είναι το πιο στενό μέρος ενός κόσκινου που συνήθως το βλέπουμε εξωτερικά.

* **Σχοινί:** Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και συνθετικό αλλά και από φυσικά υλικά. Το πάχος του πρέπει να είναι γύρω στα 3 χιλιοστά.

* **Τρυπάνι:** Το μέρος του δραπάνου σε μορφή κοχλία που ανοίγει τις τρύπες

* **Χαρτοταινία:** Αυτοκόλλητη χάρτινη ταινία η οποία χρησιμοποιείται πολύ στην οργανοποιία.

* **Χοντρό καρφί:** Περίπου στο πάχος ενός μολυβιού 5-6 χιλιοστά

* **Χορδές:** Γίνονται από ποικιλία υλικών. Στα παραδοσιακά μεμβρανόφωνα χρησιμοποιούνται κυρίως από έντερο ή για λιγότερες φθορές από νάιλον και πιο σπάνια μεταλλικές. Προσδίδουν ένα χαρακτηριστικό τρίξιμο κατά την διάρκεια του παιξίματος.